

Lidingö Skola AB  
asa.johansson@christinaskolan.se

2018-05-29  
Dnr 400-2017:7326

## Beslut

---

efter kvalitetsgranskning av undervisning om  
källkritiskt förhållningssätt – samhällskunskap och  
svenska i grundskolan vid Christinaskolan i  
Lidingö kommun

## Inledning

---

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av undervisning om källkritiskt förhållningssätt – samhällskunskap och svenska i grundskolan. Syftet är att granska kvaliteten i undervisningen om källkritiskt förhållningssätt till digitala och andra källor. Detta omfattar både *vad* undervisningen om källkritiskt förhållningssätt innehåller och *hur* undervisningen utformas så att eleverna ges möjlighet att utveckla sina förmågor.

I granskningen omfattar begreppet källkritiskt förhållningssätt både undervisning om *informationssökning och källkritik*. Granskningen omfattar källkritiskt förhållningssätt både till *digitala och andra källor* men med särskild uppmärksamhet på hur undervisningen möter utmaningar kopplade till digitala källor. Granskningen omfattar ämnena *samhällskunskap* och *svenska* i grundskolans årskurs 9.

De övergripande frågeställningarna är:

### Samhällskunskap

- I vilken utsträckning ger undervisningen i ämnet samhällskunskap eleverna förutsättning att utveckla sin förmåga att söka information om samhället från medier, internet och andra källor och värdera deras relevans och trovärdighet?
- Hur utformas undervisningen för att eleverna ska kunna utveckla denna förmåga?

### Svenska

- I vilken utsträckning ger undervisningen i ämnet svenska eleverna förutsättningar att utveckla sin förmåga att söka information från olika källor och värdera dessa?
- Hur utformas undervisningen för att eleverna ska kunna utveckla denna förmåga?

Granskningen genomförs i 30 skolor, i urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän.

Christinaskolan är en fristående grundskola i Lidingö kommun med elever från förskoleklass upp till årskurs 9. Skolan har vid granskningstillfället 490 elever varav 51 elever går i årskurs 9. Skolan leds av en rektor. Det finns tre lärare som undervisar i såväl svenska som i samhällskunskap i årskurserna 7 till 9.

Skolinspektionen besökte Christinaskolan den 10 april 2018. Besöket genomfördes av Ulrika Sutorius och Charlotte Rudebeck. Intervjuer med elever, lärare i samhällskunskap och svenska och rektor har genomförts.

När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport.

I detta beslut ger Skolinspektionen sin bedömning av det granskade området.

## Skolinspektionens bedömning

---

### Samhällskunskap

#### *Undervisningens omfattning*

Skolinspektionen bedömer att undervisningen om källkritiskt förhållningssätt till digitala och andra källor i samhällskunskap omfattar olika slags medier, deras uppbyggnad och innehåll. I årskurs sju ligger ett arbetsområde om medier då lärarna undervisar om vilka medier som finns, vad media är till för och hur olika medier är uppbyggda. Bland annat går lärarna igenom hur en dagstidning är uppbyggd men även hur internet är uppbyggt och hur eleverna kan söka information om vem som driver en webbsida. Undervisningen tar även upp mediernas olika roller i samhället såsom exempelvis informationsspridare och underhållare. Undervisningen fokuserar kring varför saker skrivs och hur källor värderas samt att källor kan vara relevanta på olika sätt för olika syften. I årskurs nio fortsätter undervisningen om medier men den pågår även fortlöpande genom högstadiet, framförallt avseende sociala medier. En aspekt av sociala medier som lärarna tar upp är exempelvis konsekvenser av att dela information utan att först granska den källkritiskt.

Granskningen visar vidare att undervisningen omfattar nyhetsvärdering och hur den kan påverka människors bilder av omvärlden samt hur olika individer och grupper framställs, exempelvis tar lärarna upp hur svenska medier framställer Donald Trump. Lärarna vill genom undervisningen lära eleverna att vända på perspektiv. Eleverna får även lära sig hur olika grupper framställs, exempelvis fokuserade undervisningen mycket på hur män och kvinnor framställs med anledning av #Metoo i höstas. Att bild och film kan användas på olika sätt för att framställa nyheter inkluderas i undervisningen. Lärarna tar även upp frågor om censur och hur nyheter kan framställas för att rikta sig mot olika grupper samt om begreppet nyhetsskugga. Lärarna undervisar även specifikt om algoritmer och följderna av dessa i anslutning till att falska nyheter tas upp. Även klickbete berörs kopplat till tidningsrubriker.

Skolinspektionen bedömer att undervisningen också omfattar möjligheter och risker förknippade med internet och kommunikation via elektroniska medier. Positiva aspekter av internet och digitala medier tas bland annat upp i arbetsområdet avseende politik/utrikespolitik och behandlar då exempelvis hur internet underlättar kommunikationen mellan människor. En annan positiv sida som tas upp är tillgången till de stora informationsmängder som internet ger. När det gäller risker går lärarna bland annat igenom integritetsproblematik och att det som eleverna gör på nätet lämnar digitala fotspår. Lärarna tar även upp negativa aspekter av internet spontant i

sin undervisning i samband med om något skett som eleverna tar upp eller efter signaler från föräldrar.

#### *Undervisningens utformning*

Skolinspektionen bedömer att undervisningen om källkritiskt förhållningssätt till digitala och andra källor i samhällskunskap inkluderar ett varierat och brett arbetsmaterial. Detta innefattar bland annat tidningar, läroböcker, och digitala källor som webbsidor och sociala medier. Lärarna använder sig ofta av Viralgranskaren och Statens Medieråd nämns också som exempel på aktörer för att hålla undervisningen uppdaterad. När det gäller nyheter används framförallt de större sajterna DN och SvD. Även bild och film används i undervisningen. Inom ramen för samhällskunskapens medieavsnitt undervisar lärarna om bildanalys, retuscheri, manipulering och fotomontage av bilder. Undervisningen omfattar även bloggar och vloggar när det passar in i undervisningen.

Granskningen visar vidare att det finns en variation av arbetsmetoder i undervisningen om källkritiskt förhållningssätt som exempelvis föreläsningar, lärarledda genomgångar, diskussionsuppgifter, temaarbeten, grupparbeten och skriftliga uppgifter. Eleverna får möjlighet att reflektera kring hur information kan tolkas och användas, exempelvis får eleverna ta del av en artikel ur ett läromedel från Skolverket som illustrerar hur information enkelt kan vinklas. Tidningsartikeln tas upp i samband med att undervisningen behandlar källors trovärdighet.

Eleverna har möjlighet att påverka undervisningens innehåll och arbetsformer, exempelvis genom skriftliga utvärderingar men även genom att lärarna fångar upp frågor som eleverna är intresserade av att diskutera. Vidare ges eleverna möjlighet att påverka val av redovisningsform. Ett system som lärarna infört och som de flesta av de intervjuade lärarna använder sig av är stickor med elevernas namn på. Lärarna drar sticka bland annat för att fördela ordet, för att dela in elever inför grupparbeten med mera och på så vis slumpar det sig om det är kille eller tjej som får ordet och vilka grupper eleverna hamnar i inför grupparbeten. Såväl elever som lärare uppger att systemet fungerar bra.

Inför undervisning om källkritiskt förhållningssätt i samhällskunskap tar lärarna reda på vad eleverna redan kan genom att fråga dem. I intervjun med eleverna framgår att eleverna anser att undervisningen är återkommande och uppdelad mellan årskurserna. Vidare framkommer att eleverna anser undervisningen vara tillräcklig samt att elevernas kunskaper fördjupats över tid. I Skolinspektionens intervju med lärarna framkommer att lärarna arbetar med olika medier regelbundet i samhällskunskapen. Lärarna upplever en utveckling från årskurs 7 till årskurs 9 av elevernas kunskaper och förmåga att söka information om samhället från olika medier.

## Svenska

### *Undervisningens omfattning*

Skolinspektionen bedömer att undervisningen i svenska omfattar informationssökning på bibliotek och på internet, i böcker och massmedier samt genom intervjuer.

Exempelvis lär sig eleverna i årskurs 7 att söka information i böcker med hjälp av innehållsförteckning och register men framförallt omfattar undervisningen informationssökning på internet. Eleverna får möjlighet att lära sig att söka information från digitala källor, exempelvis inom ramen för ett arbete i svensk- och religionsämnet som sker i årskurs 9 då eleverna ska skriva en faktauppsats som handlar om sekter. I arbetsuppgiften ingår att välja ut en sekt och att söka information om den, bland annat på nätet, och att använda olika källor. Eleverna får söka egen information på webben och får träna på att ställa sökbara frågor och att välja lämpliga sökord. Eleverna får också hjälp av lärarna med sökstrategier som eleverna sedan ges möjlighet att diskutera sinsemellan. Lärarna tar upp hur personliga data och sökhistorik påverkar vilken information som visas och förklarar även skillnader mellan analoga och digitala källor, exempelvis att det finns ansvarig utgivare för en bok men att det kan vara svårt att avgöra vem som är ansvarig för en sida på nätet. Eleverna får även träna på att söka information från personer genom intervjuer, exempelvis inom ramen för ett arbete som handlade om matsvinn och återvinning då eleverna intervjuade personal i en mataffär.

Skolinspektionen bedömer vidare att undervisningen i svenska omfattar att citera och källhänvisa. Eleverna får lära sig om citattecken och hur dessa används i årskurs 7 och sedan fördjupas kunskapen under årskurserna. I årskurs 9 ska eleverna exempelvis i det ovan nämnda arbetet om sekter både använda sig av citat och källhänvisa, såväl till analoga som till digitala källor. Eleverna får bland annat lära sig att det som citeras ska vara exakt återgivet och undervisningen omfattar även hur fotnoter används.

Granskningen visar även att undervisningen i svenska omfattar att sovra i en stor informationsmängd och att pröva källors tillförlitlighet med ett källkritiskt förhållningssätt. I vissa arbeten behandlar eleverna stora mängder information och får då lära sig att sovra och att sammanfatta och sammanställa information. När eleverna exempelvis arbetar med debattartiklar får eleverna träna på att använda söksträngar och träna på att söka med olika nyckelord. Elever får även arbeta med att kopiera texter från flera källor och sedan jämföra om källorna säger samma sak.

Att källkritiskt granska olika källor, inklusive bilder och film, ingår i undervisningen. Eleverna har till exempel tittat på artiklar och hur lätt det är att förvränga och manipulera en bild. En bild på ett "vanligt" ansikte som efter retuschering blivit till ett "modellansikte" är något eleverna tar del av i undervisningen. Lärarna pratar i undervisningen om källor och deras relevans och trovärdighet. Eleverna nämner till exempel att lärarna uppmanar eleverna att använda Wikipedia med försiktighet.

Undervisningen omfattar vidare hur eleverna kan avgöra vad som är sant och falskt och om källkritiskt tänkande och en elev menar att "våra lärare har präntat in det i oss sedan i sjuan. Så man har det med sig" och ytterligare en elev säger att "det ingår i undervisningen i alla ämnen att vara källkritisk". Lärarna går igenom källkritiska kriterier som exempelvis äkthet och tidssamband.

#### *Undervisningens utformning*

Skolinspektionen bedömer att undervisningen om källkritiskt förhållningssätt i svenska inkluderar ett varierat och brett arbetsmaterial samt en bredd av olika källor. Eleverna arbetar exempelvis med böcker, digitala källor och intervjuer. Eleverna arbetar även med flera källor av samma typ, exempelvis när det gäller tidningsartiklar används nyhetssajter som DN och SvD.

Skolinspektionen bedömer vidare att undervisningen är varierad och inkluderar elevaktiva arbetsmetoder. Eleverna får möjlighet till samtal och reflektion, exempelvis genom att diskutera vad som är bra sökord när eleverna söker information på nätet. I arbetet om sekter som sker i samarbete med religionsämnet ska eleverna exempelvis kunna motivera sina val av källor och klasskamraterna ger respons så att eleverna får möjlighet att samtala och reflektera över val av källor och bedömningar om relevans och trovärdighet.

Undervisningen ger också eleverna möjlighet att träna på och utveckla ett källkritiskt förhållningssätt, bland annat genom att lärarna regelbundet arbetar med källkritik och lär eleverna att granska källor och deras budskap med frågor som Vem? Vad? När? och Varför? Vidare tränar eleverna på detta genom att själva söka efter källor och använda informationen när de ska skriva en text och lärarna stödjer eleverna genom att hjälpa till med en tes eller att utgå från en konkret frågeställning inför informationssökningen.

Granskningen visar även att eleverna har möjlighet att påverka val av arbetsmetoder och innehåll, bland annat genom skriftliga utvärderingar och att lärarna frågar eleverna hur de vill arbeta. Det framgår av Skolinspektionens intervju med eleverna att informationssökning behandlas djupgående i svenskämnet och att elevernas kunskaper fördjupats över tid. En elev uttrycker det; "Lite mer för varje år och nu har vi verkligen djupdykt". Av lärarintervjun framgår att undervisningen ganska ofta omfattar informationssökning och att det sker en progression av kunskaperna hos eleverna.

#### **Lärarnas kompetens och kompetensutveckling**

Skolinspektionen bedömer att rektorn följer upp att personalen har den kompetens som krävs för en modern undervisning om källkritiskt förhållningssätt. Rektorn menar att det finns goda förutsättningar för en bra undervisning, bland annat genom tillgång till datorer, modern teknik och välutbildade pedagoger. Rektorn har medarbetarsamtal med lärarna och då tas frågor upp om kompetensutveckling. Rektorn frågar vad lärarna anser att de behöver och vill ha under samtalen och lärarna uppger att det är väldigt öppet hos rektorn för frågor och att lärarna kan ta upp saker även utanför

medarbetarsamtalen. Av Skolinspektionens intervju med rektorn framgår att lärarna håller sig uppdaterade genom att ta del av forskningsrapporter och rektorn menar även att lärarna hänger med i den snabba teknikutvecklingen. Rektorn tror att lärarna känner sig kompetenta att undervisa om källkritiskt förhållningssätt eftersom "de lever med de här frågorna. De diskuterar mycket och är mycket nära eleverna. Och de plockar upp väldigt snabbt om det händer något."

Granskningen visar vidare att någon kompetensutvecklingsinsats specifikt för undervisningen om källkritiskt förhållningssätt inte genomförts men skolan har deltagit i läslyftet. Rektorn uppger i Skolinspektionens intervju att skolan bjudit in en föreläsare som hållit en föreläsning kopplat till källkritik där bland andra lärarna deltog. Av granskningen framgår vidare att lärarna uppfattar en reell möjlighet till att få delta i kompetensutvecklingsinsatser avseende undervisning om källkritiskt förhållningssätt men att problemet är att finna en lämplig kurs och att ta sig den tiden. Lärarna uppger i intervjun önskemål om kompetensutveckling för en djupare förståelse om bland annat algoritmer och metadata. Sociala medier som exempelvis Snapchat och Facebook är något som lärarna också nämner att de skulle vilja lära sig mer om.

#### **Förutsättningar för samverkan och erfarenhetsutbyte**

Skolinspektionen bedömer att rektorn säkerställer att det finns tid för samverkan gällande lärarnas planering och utveckling av undervisning om källkritiskt förhållningssätt. Det är samma lärare som undervisar i såväl svenska som i de samhällsorienterade ämnena på högstadiet och de ansvarar för att planera undervisningen om källkritiskt förhållningssätt. Ansvaret för att utveckla undervisningen om informationssökning vilar på arbetslaget i svenska. Det finns många tillfällen till planering menar rektorn, innan terminsstart ligger det exempelvis mellan fem och sju dagar avsedda för planering av undervisning där även källkritik och informationssökning ingår.

Skolinspektionen bedömer vidare att rektorn ger förutsättningar för lärarna till gemensamma diskussioner och kollegialt lärande inom undervisningen om källkritiskt förhållningssätt. Lärarna har arbetat tillsammans i cirka fyra år på skolan vilket bidragit till att de utvecklat sin planering över tid. Lärarna har två årskurser var och arbetar parallellt så att det finns alltid någon att samarbeta med för planering av undervisning och bedömning. Varje vecka finns avsatt en timme då lärarna planerar för undervisningen i svenska och de samhällsorienterade ämnena. Bland annat

diskuteras frågor om källkritiskt förhållningssätt på den avsatta tiden men det finns även möjlighet för lärarna att lyfta frågor med varandra i anslutning till undervisningstillfällen och att delta på varandras lektioner, såväl planerat som spontant.

#### På Skolinspektionens vägnar

X Agneta Kenneberg

---

Beslutsfattare  
Signerat av: Agneta Kenneberg

X Charlotte Rudebeck

---

Föredragande  
Signerat av: Charlotte Rudebeck

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:  
<https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn--granskning/Kvalitetsgranskning/Skolinspektionen-granskar-kvaliteten/undervisning-om-kallkritik/>

## **Bilaga 1 Författningsstöd för kvalitetsgranskningsprojekt Undervisning om källkritiskt förhållningssätt – samhälls- kunskap och svenska i grundskolan**

---

### **Skollagen (2010:800)**

#### **1 kap. 4 §**

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Utbildningen syftar också till att i samarbete med hemmen främja barns och elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarskännande individer och medborgare.

#### **1 kap. 9 §**

Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform och inom fritidshemmet oavsett var i landet den anordnas.

#### **1 kap. 11 § första stycket**

För varje skolform och för fritidshemmet ska gälla en läroplan som utgår från bestämmelserna i denna lag. Läroplanen ska ange utbildningens värdegrund och uppdrag. Den ska också ange mål och riktlinjer för utbildningen.

#### **2 kap. 9 §**

Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Det pedagogiska arbetet vid en förskoleenhet ska ledas och samordnas av en förskolechef. Dessa ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.

Rektorn och förskolechefen ska benämnas på detta sätt. Dessa benämningar ska förbehållas den som har en anställning som rektor eller förskolechef.

En ställföreträdare får utses för en rektor eller en förskolechef

#### **2 kap. 34 §**

Huvudmannen ska se till att personalen vid förskole- och skolenheterna ges möjligheter till kompetensutveckling.

Huvudmannen ska se till att förskollärare, lärare och annan personal vid förskole- och skolenheterna har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet.

**3 kap. 3 §**

Alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika kunskapskrav som finns ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

**10 kap. 2 §**

Grundskolan ska ge eleverna kunskaper och värden och utveckla elevernas förmåga att tillägna sig dessa.

Utbildningen ska utformas så att den bidrar till personlig utveckling samt förbereder eleverna för aktiva livsval och ligger till grund för fortsatt utbildning.

Utbildningen ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap och ge en god grund för ett aktivt deltagande i samhällslivet.

**Skolförordningen (2011:185)****5 kap 2 §**

Eleverna ska genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna når de kunskapskrav som minst ska uppnås och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen.

**Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011 (SKOLFS**

**2010:37, Lgr 11)** Reviderad 2016. Denna läroplan, tredje upplagan, tillämpas fram till dess att den fjärde upplagan träder i kraft den 1 juli 2018 (läsåret 2018/2019).

**Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag**

Eleverna ska kunna orientera sig i en komplex verklighet, med ett stort informationsflöde och en snabb förändringstakt. Studiefärdigheter och metoder att tillägna sig och använda ny kunskap blir därför viktiga. Det är också nödvändigt att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska fakta och förhållanden och att inse konsekvenserna av olika alternativ.

**Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper**

I detta avsnitt anges bland annat att;

”Skolan ska erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt. Lärarna ska sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former.”

Enligt ett av de övergripande målen ska skolan ansvara för att varje elev

- kan använda sig av ett kritiskt tänkande och självständigt formulera ståndpunkter grundade på kunskaper och etiska överväganden.

Vidare framgår i avsnittet när det gäller riktlinjer att läraren bland annat ska

- samverka med andra lärare i arbetet för att nå utbildningsmålen.

#### **Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande**

I detta avsnitt anges bland annat att elever ska ges inflytande över utbildningen och att de fortlöpande ska stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen. Ett av skolans mål är att varje elev

- successivt utövar ett allt större inflytande över sin utbildning och det inre arbetet i skolan

Vidare framgår i avsnittet när det gäller riktlinjer att läraren bland annat ska

- svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad,
- verka för att flickor och pojkar får ett lika stort inflytande över och utrymme i undervisningen,
- svara för att eleverna får pröva olika arbetssätt och arbetsformer och
- tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen.

#### **Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar**

I avsnittet anges bland annat att rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar exempelvis för att

- skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas,
- skolans arbetsmiljö utformas så att eleverna får tillgång till handledning, läromedel av god kvalitet och annat stöd för att kunna söka och utveckla kunskaper, t.ex. bibliotek, datorer och andra hjälpmedel och
- personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter.

#### **Lgr 11, 5. Kursplaner, 5.15 Samhällskunskap**

##### *Syfte*

Undervisningen ska ge eleverna verktyg att hantera information i vardagsliv och studier och kunskaper om hur man söker och värderar information från olika källor. Genom undervisningen ska eleverna också ges förutsättningar att utveckla kunskaper om hur man kritiskt granskar samhällsfrågor och samhällsstrukturer.

Genom undervisningen i ämnet samhällskunskap ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- söka information om samhället från medier, internet och andra källor och värdera deras relevans och trovärdighet,

*Centralt innehåll**Information och kommunikation*

- Mediernas roll som informationsspridare, opinionsbildare, underhållare och granskare av samhällets maktstrukturer.
- Olika slags medier, deras uppbyggnad och innehåll, till exempel en dagstidnings olika delar. Nyhetsvärdering och hur den kan påverka människors bilder av omvärlden. Hur individer och grupper framställs, till exempel utifrån kön och etnicitet.
- Möjligheter och risker förknippade med internet och kommunikation via elektroniska medier.

**Lgr 11, 5. Kursplaner, 5.18 Svenska***Syfte*

(...) Vidare ska undervisningen bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om hur man söker och kritiskt värderar information från olika källor.

Genom undervisningen i ämnet svenska ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- söka information från olika källor och värdera dessa.

*Centralt innehåll**Informationssökning och källkritik*

- Informationssökning på bibliotek och på internet, i böcker och massmedier samt genom intervjuer.
- Hur man citerar och gör källhänvisningar.
- Hur man sovrar i en stor informationsmängd och prövar källors tillförlitlighet med ett källkritiskt förhållningssätt.

**Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011 (SKOLFS**

**2010:37, Lgr 11)** Reviderad 2017. (*obligatorisk fr.o.m. läsåret 2018/2019*)

Under läsåret 2017/2018 är det *möjligt* att följa den fjärde upplagan av läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011 (reviderad 2017). Från och med den 1 juli 2018 (läsåret 2018/2019) är det däremot *obligatoriskt* att följa den fjärde upplagan av läroplanen. Avsnitt för att förtydliga skolans uppdrag att stärka elevernas digitala kompetens har lagts till i den fjärde upplagan (2017 års revidering). Exempelvis har i kursplanen för ämnet samhällskunskap, starkare betoning tillförts på att omfatta olika aspekter av digitala medier, till exempel hur information i digitala medier kan styras av bakomliggande programmering. I kursplanen för ämnet svenska har ett syfte för ämnet tillförts om att ge eleverna möjligheter att kommunicera i digitala miljöer med interaktiva och föränderliga texter.

**Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag**

”Eleverna ska kunna orientera sig och agera i en komplex verklighet, med stort informationsflöde, ökad digitalisering och snabb förändringstakt. Studiefärdigheter och metoder att tillägna

sig och använda ny kunskap blir därför viktiga. Det är också nödvändigt att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska information, fakta och förhållanden och att inse konsekvenserna av olika alternativ.”

”Skolan ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för hur digitaliseringen påverkar individen och samhällets utveckling. Alla elever ska ges möjlighet att utveckla sin förmåga att använda digital teknik. De ska även ges möjlighet att utveckla ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik, för att kunna se möjligheter och förstå risker samt kunna värdera information. Utbildningen ska därigenom ge eleverna förutsättningar att utveckla digital kompetens...”

### **Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper**

Samma innehåll i denna upplaga avseende det som tas upp under motsvarande rubrik på sidan tre i författningsstödet.

En punkt har lagts till under övergripande målen där det anges att skolan bland annat ska ansvara för att varje elev

- kan använda såväl digitala som andra verktyg och medier för kunskapssökande, informationsbearbetning, problemlösning, skapande, kommunikation och lärande,

### **Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande**

Ingen ny lydelse i denna upplaga avseende det som tas upp under motsvarande rubrik på sidan tre i författningsstödet.

### **Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar**

I avsnittet anges bland annat att rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar exempelvis för att

- skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas,
- skolans arbetsmiljö utformas så att alla elever, för att själva kunna söka och utveckla kunskaper, ges aktivt lärarstöd och får tillgång till och förutsättningar att använda läromedel av god kvalitet samt andra lärverktyg för en tidsenlig utbildning, bland annat skolbibliotek och digitala verktyg,
- personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen.
- Skolbibliotekets verksamhet används som en del i undervisningen för att stärka elevernas språkliga förmåga och digitala kompetens.

### **Lgr 11, 5. Kursplaner, 5.15 Samhällskunskap**

#### *Syfte*

Undervisningen ska ge eleverna verktyg att hantera information i vardagsliv och studier och kunskaper om hur man söker och värderar information om samhället från olika källor. Genom

undervisningen ska eleverna också ges förutsättningar att utveckla kunskaper om hur man kritiskt granskar samhällsfrågor och samhällsstrukturer.

Genom undervisningen i ämnet samhällskunskap ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- söka information om samhället från medier, internet och andra källor och värdera deras relevans och trovärdighet,

#### *Centralt innehåll*

##### *Information och kommunikation*

- Mediernas roll som informationsspridare, opinionsbildare, underhållare och granskare av samhällets maktstrukturer.
- Olika slags medier, deras uppbyggnad och innehåll, till exempel sociala medier, webbplatser eller dagstidningar.
- Nyhetsvärdering och hur den kan påverka människors bilder av omvärlden. Hur individer och grupper framställs, till exempel utifrån kön och etnicitet, samt hur information i digitala medier kan styras av bakomliggande programmering.
- Möjligheter och risker förknippade med internet och digital kommunikation samt hur man agerar ansvarsfullt vid användning av digitala och andra medier utifrån sociala, etiska och rättsliga aspekter.

#### **Lgr 11, 5. Kursplaner, 5.18 Svenska**

##### *Syfte*

(...) Vidare ska undervisningen bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om hur man söker och kritiskt värderar information från olika källor.

Genom undervisningen i ämnet svenska ska eleverna bland annat ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- söka information från olika källor och värdera dessa.

##### *Centralt innehåll*

##### *Informationssökning och källkritik*

- Informationssökning på bibliotek och på internet, i böcker och massmedier samt genom intervjuer.
- Hur man citerar och gör källhänvisningar, även vid användning av digitala medier.
- Hur man sovrar i en stor informationsmängd och prövar källors tillförlitlighet med ett källkritiskt förhållningssätt.

*Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet. (Proposition 2009/10:165)*

"(...) Informationsteknikens utveckling ger snart sagt obegränsad tillgång till information men denna måste ordnas, granskas, värderas och omvandlas till kunskaper." (s. 223)